

Palæstinas eneste venner er nu Tyrkiet og Iran

Af Lars Erslev Andersen

Med den arabiske normalisering af forholdet med Israel synes en palæstinensisk stat fjernere end nogensinde. Normaliseringen er ofte udlagt som en fælles front mod Iran – men det handler reelt mere om, at flere arabiske ledere ser Tyrkiet og Det Muslimske Broderskab som store trusler.

Til onlinemagasinet *The Hill* sagde den tidligere saudiarabiske ambassadør i Washington, prins Bandar bin Sultan, i forlængelse af de såkaldte normaliseringsaftaler, at de arabiske stater har stået sammen med palæstinenserne og støttet deres sag i årtier, men at palæstinenserne aldrig har vist sig voksne nok til at indgå aftaler med Israel og det internationale samfund.

Tiden er derfor kommet til, at de arabiske stater prioriterer deres egne interesser. Som enhver ved, har de arabiske stater med undtagelse

af Qatar i årtier dog ikke gjort stort for at støtte palæstinenserne.

Saudi-Arabien og de øvrige arabiske Golfstater har altid varetaget deres egne interesser først. Fortællingen om, at det er palæstinenserens egen skyld, at de ikke har en fred med Israel, skal berede vejen for, at Saudi-Arabien uden for mange protester fra de undrende arabiske befolkninger kan tilslutte sig gruppen af arabiske stater, som normaliserer forholdet til Israel.

Uanset, hvordan man end vender og drejer det, har den arabiske boykot af Israel reelt intet medført af positive resultater for palæstinenserne, så af den grund gør normaliseringen hverken fra eller til for dem, selv om de selvfølgelig protesterer og kalder den både en katastrofe og et forræderi. Og selvfølgelig må Donald Trump og hans administration anerkendes for dygtigt diplomatisk arbejde, fordi det

Saudi-Arabien og de øvrige arabiske Golfstater har altid varetaget deres egne interesser først.

Lars Erslev Andersen (f. 1956) er seniorforsker i migration og global orden med speciale i Mellemøsten og terrorisme ved Dansk Institut for Internationale Studier. Han har skrevet en lang række bøger om emnet. Lars Erslev Andersen er uddannet idéhistoriker fra Aarhus Universitet med tillægsuddannelse i mellemøststudier.

nu ser ud til, at den arabiske boykot af Israel radikalt er brudt, hvor den ene arabiske stat efter den anden følger i De Forenede Arabiske Emiraters (FAE) fodspor: først Bahrain, dernæst Sudan – og mon ikke Saudi-Arabien snart melder sig i flokken?

Prins Bandar, USA og Israels fortælling om, at det er palæstenserne, som ikke har været konstruktive i den såkaldte fredsproces, fortrænger fuldstændigt, at Israel systematisk i strid med folkeretten har udvidet bosættelser på Vestbredden inklusive Jerusalem, så israelerne i dag reelt har annekteret 60 procent af Vestbredden, at Gaza i strid med de våbenhviler, Israel

Den arabiske boykot af Israel har intet medført af positive resultater for palæstenserne, så af den grund gør normaliseringen hverken fra eller til for dem.

har indgået, i mere end 10 år har været underlagt en blokade, og at Israel vedvarende opretholder en militær besættelse af såvel Gaza og Vestbredden. Men som bekendt er sandheden krigens første offer.

Hvorfor kommer skiftet nu?

Hvorfor ændrer de arabiske stater deres Israel-politik nu? Og hvad betyder det reelt for palæstenserne? FAE begrundede sit udspil med, at det stoppede Israels annekteringsplaner af Vestbredden, som Trump-administrationens oversolgte fredsplan fra januar gav grønt lys for.

Dertil kan man sige, at den formelle annektering allerede var stillet i bero på grund af opposition både blandt amerikanske traditionelle støtter af Israel,

blandt stærke israelske lobbygrupper i Washington samt ganske bredt i Israel – og selvfølgelig havde EU og FN helt rituelt protesteret.

Det handler med andre ord ikke om palæstenserne, hvilket prins Bandar jo egentlig også bekræftede med sine udtalelser i *The Hill*: det handler om arabiske statsinteresser, og i lyset af dem kan palæstenserne nu sejle deres egen sø.

Kommentatorer stod i kø for at forklare, at det handlede om den amerikansk-israelsk-arabiske alliance mod Iran: nikkede araberne ja til Trumps 'made in Israel'-fredsplan med palæstenserne og indledte offentligt samarbejde med den

israelske stat, ville USA forsvare dem mod den iranske trussel. Men den

alliance var jo allerede veletableret, Trump havde trukket USA ud af atom-aftalen, lagt 'maksimalt pres' på Iran samt ovenikøbet likvideret den højt profilerede iranske general Qassem Soleimani ved et droneangreb i Bagdad i januar 2020.

Den forklaring er med andre ord heller ikke specielt overbevisende.

Det handler om Tyrkiet

Nej, det handler om Tyrkiet. Under Erdogan har Tyrkiet i stigende grad plejet interesser med Det Muslimske Broderskab og navnlig efter de arabiske oprør, hvor Broderskabet efter Hosni Mubaraks fald i Kairo overtog ledelsen af Egypten, talte mange om den tyrkiske model, hvor islamisme og demokrati kunne forenes. Det skul-

le golfaraberne ikke nyde noget af og indledte med det samme støtte til det egyptiske militær, der afsatte Det Muslimske Broderskabs præsident Mohamed Mursi i 2013 og indledte en klapjagt på muslimske brødre, der flygtede til enten Istanbul eller Qatar.

Qatar havde ved paladsrevolutionen i 1995 udskiftet troskab til wahhabisme og Saudi-Arabien med støtte til Det Muslimske Broderskab, herunder til Hamas i Gaza og islamister i den syriske oprørsbevægelse. Systemskiftet medførte også en modernisering, der ledte til imponerende økonomisk vækst baseret på gasindustri, som har gjort Qatar til verdens rigeste stat målt i BNP per indbygger. Samtidig etablerede Qatar efter forbillede af BBC World det første arabiske nyhedsnetværk, al-Jazeera, som ikke holder sig tilbage med kritik af Saudi-Arabien og FAE, der til gengæld beskylder al-Jazeera for at være styret af Det Muslimske Broderskab. Sandt er det i hvert fald, at kanalen gav plads til, at profiler fra Broderskabet, som for eksempel Yusuf al-Qaradawi, kunne få sit eget program og under Muhammed-tegningsagen råbe op om, at Danmark krænkede alverdens muslimer med sin satirekultur.

Udenrigspolitisk har Qatar blandet sig i det meste i Mellemøsten – og til FAE og Saudi-Arabiens fortrydelse altid på Det Muslimske Broderskabs side. Det er sket i stadig tættere parløb med Tyrkiet.

Sudan, den seneste stat, der normaliserede forbindelser med Israel, var, indtil de store demonstrationer vælte-

de ham i 2019, ledet af Omar al-Bas-hir, som ligeledes havde forbindelser til Det Muslimske Broderskab.

Det var FAE og Saudi-Arabien, der trak i trådene og brugte heftig finansiering som middel, da der blev indsat en overgangsregering i Sudan, som både marginaliserede de folkelige, demokratiske kræfter og var stærkt lydør over for makkerparret kronprinserne Mohammed bin Salman og Muhammed bin Zayed i henholdsvis Riyadh og Abu Dhabi. Begge steder er Det Muslimske Broderskab sat på lister over terrororganisationer og forfølges nidkært i antiterrorismens hellige navn.

Embargoen mod Qatar indledt af FAE, Saudi-Arabien, Bahrain og Egypten i 2017 skulle få Qatar til bryde forbindelserne til Det Muslimske Broderskab og Iran samt lukke al-Jazeera.

Håbet var, at embargoen ville forhindre Qatar i at fuldbyrde forberedelserne til VM-slutrunden i fodbold 2022, men det skete ikke. I samarbejde med Iran trådte Tyrkiet hjælpen-

Arabernes normalisering med Israel skal få Trump og USA til at lytte mere opmærksomt, når de peger på Tyrkiet som den store trussel.

de til, oprettede nye handels- og forbindelseslinjer og Tyrkiet sendte 1000 tropper til sin nyligt etablerede militærbase på Qatar, hvilket afskrækkede Saudi-Arabien og FAE fra at gribe til militære midler.

Dertil kommer, at Erdogan i stigende grad lader Tyrkiet gøre brug af sine militære muskler, muligvis af heftig oprustning. Tyrkiet har udstationeret soldater i ni lande, herunder i Libyen,

Syrien og Irak, og Erdogan holder sig ikke fra at benytte sig af militære trusler. Det vil FAE og Saudi-Arabien sætte en stopper for og opfordrer til økonomisk boykot af Erdogans republik.

Deres problem er, at Trump ikke lytter lige så opmærksomt, når det drejer sig om Tyrkiet, som når det er Iran, der er på dagsordenen. Arabernes normalisering med Israel skal få USA til at lytte mere opmærksomt til dem.

Konsekvensen er, at den beskedne arabiske støtte til palæstinenserne helt fordufter. I Mellemøsten er det efterhånden kun Iran og Tyrkiet, som holder fast i den palæstinensiske sag. Ikke just de bedste venner at have til at tale sin sag i det internationale system.

○○○